

Lohikunkku kasvoi kisamittaan

Jatkoa etusivulta
Mikko Niininen

Lohikunkku-uistelutreffeistä on kasvanut muutamassa vuodessa Suomen suurin sisävesien lohiuistelutapahtuma. Näsijärven Lohikalayhdistys ry:n puheenjohtajan **Kari Mansukosken** mukaan Lohikunkku on kasvamassa jopa SM-kisojen ohi, mitattiinpa tapahtuman suuruutta sitten osallistujien tai saaliin määrällä.

– Ensimmäisillä uistelutreffeillä vuonna 2012 Pimeesalmessa oli 30–40 venettä, viime vuonna jo 80 ja nyt päästiin lähes 120:een. Saalista tuli viime vuonna seitsemän kalan verran, nyt kahdeksan kalaa, kun esimerkiksi tämänvuotisissa lohiuistelun SM-kisoissa, joka oli kaksipäiväinen tapahtuma, saatiin viisi lohikalaa.

Koljonselällä ja Näsiselällä

on Lohikalayhdistyksen aktiivien mukaan Pirkanmaan parhaat vedet lohen uisteluun.

”

Ruotsin Vänern-järvellä laskin irti yli 10 kilon järvilohen.

Vaikka saaliista puhutaankin, yhdistyksen toiminnan peruseriaate on ollut alusta asti lohikalakantojen parantaminen ja virkistyskalastuksen kehittäminen pitkäjänteisesti.

– Oltiin turhautettu siihen, että lohikalaa ei istutettu Näsijärven siinä määrin kuin olisi toivottu, ja ryhdyttiin miettimään, voisimmeko

tehdä itse jotain, Mansukoski kertoo yhdistyksen alkuvaiheista.

Vuonna 2012 järvitaimenen ja järvilohen lain määräämä alamitta oli vielä 40 senttimetriä.

– Tehtiin tuolloin aluksi netin keskustelupalstalla kalastajien kesken sopimus omasta alamitasta, joka nostettiin 60 senttiin, Mansukoski sanoo.

Yhdistyksen merkittävien varainhankinnan muoto on ollut alusta lähtien Lohikunkku-uistelutreffien järjestäminen.

Lohikunkun osallistumismaksut on käytetty lyhentämättöminä lohikalaistutuksiin. Kahtena viime vuonna Lohikalayhdistys on istuttanut Näsijärven taimenta 5000 eurolla eli noin tuhat poikasta.

Myönsi keväällä on tarkoitus istuttaa taimenta jään alle.

Kari Mansukoski on Näsijärven Lohikalayhdistyksen puheenjohtaja. Yhdistyksen jäsenmaksut menevät kalaistutuksiin ja lohikalajien luontaisen lisääntymisen tukemiseen.

Mansukosken mukaan suhtautuminen kalastukseen kestäväällä tavalla on osittain sukupolvikysymys. Mansukoski on itse päästänyt takaisin veteen melkoisia vonkaleita.

– Ruotsin Vänern-järvellä laskin irti yli 10 kilon järvilohen.

Olen myös vapauttanut yhden yli viisikiloisen järvilohen.

Nuorempi polvi on tuonut kalavesille mukanaan myös uuden viestintäteknologian. Lauantaina kilpailun tilannetta saato seurata reaaliajassa sosiaalisen median

kautta, vaikka veneet olivat hajaantuneet ympäri laajaa kilpailualueutta. Osa kalastajista seurasi kisoja kotoa koneen ääreltä.

Puoli kahdelta Mansukosken puhelimeen tulee tietoa, että on saatu 73-senttinen järvilohi. Kuvakin ilmestyy

Aitolahti oli siirtolaisten väliasema

Hirvenniemi
Ullamaija Kivikuru

Aitolahdelle tuli tilapäisesti runsaasti karjalaisia, mutta valtaosa jatkoi matkaansa muualle Suomeen. Aitolahti jäi välipysäkkiksi. Mutta maata piti tuki paikalle asettuneille luovuttaa. Isännät olivat vastahankaisia, vaikka siirtolaisten asuttamisen tarve tunnustettiin. Aina kekseliäs Rurik Pihkala kehitti ratkaisuja karjalaiskysymyksen hoitamiseksi. Pyrittiin vapaaehtoisin kauppoihin.

Valtaosa karjalaisperheistä ohjattiin Palon kylän takamaille Pulesjärvelle, jonne tiloja raivattiin osin metsään. Kanta-asukkaita siirtolaisten tulo ei näin juurikaan heilauttanut. Tosin uusi kotipitäjä rupesi pian rakentamaan yhteyksiä niihin, jotka jäivät Aitolahdelle. Järjestettiin yhteisiä juhliakin. Niitä varmaan kutsuttaisiin nykyään kotouttamiseksi.

”

Pärnäset tulivat kahdesti.

Pysyväisasukkaita Karjalasta saatiin siis Hirvenniemeen ja Aitoniemeen niukasti. Kiinteimmin kylän elämään ovat kuuluneet Pärnäset, kahden Sortavalasta lähteneen veljeksien perheet ja näiden jälkeläiset, jotka asettuivat toinen (Matti) Aitoniemeen ja toinen (Eemeli) Hurmalle

Sylvi ja Leevi Pärnänen asuvat edelleen Leevin lapsuudenkodissa, jota toki on moneen kertaan kohennettu. Tämä seudun ensimmäinen "ruotsalaistalo" pystytettiin kahdessa päivässä syksyllä 1940.

kahden kylän rajalle. Heidän sisarensa Helenakin oli kylillä tuttu piirakkamestari.

Kirkon kyljessä toimineen puhelinkeskuksen hoitajaksi ryhtynyt Tolvasten perhe tuli Laatokan rannalta, missä isä-Tolvanen oli ollut laivurina. Tämäkin perhe juurtui seudulle. Isä ja äiti muuttivat myöhemmin Sorilaan, kaksi tytärtä naitiin Ruokoselle.

Pärnäset tulivat Aitolahdelle vuonna 1940, jolloin Eemelin poika Leevi oli kuusivuotias. Liikkeelle lähdettiin talvisodan rauhan solmimispäivänä 15. maaliskuuta. Valtaosa Sortavalan tienoon maanviljelijöistä suuntasi ohjeiden mukaan Keski-Suomeen Konginkankaalle. Pärnäsilä määränpää oli kuitenkin selvillä. Leevin tati Helena

Aitoniemen Kupin kantatalosta on tullut alun perin Antreasta kotoisin olevan Tuomolan suvun työssija. Rakennuksia on kunnostettu huolella museoväen ohjeiden mukaan.

ja Rurik Pihkala olivat tustuneet Helsingissä, ja kun Pihkala tarvitsi muonamiehiä Laalahteen, Helena Pärnäsen veljet Eemeli ja Matti rek-

rytoitiin Laalahteen. Perille Aitolahdelle päästiin huhtikuussa 1940.

Laalahdessa Karjalan pojilla oli ihmettelemistä lyhteitä

tekevässä leikkuukoneessa ja piikkipyöräisessä traktorissa. Traktori oli tuolloin melkoisen harvinaisuus. Laalahdessa sellainen oli.

Kesän perhe asui Laalahdessa, sitten syntyi vapaaehtoinen kauppa Lampun Hurman alueista. Maiden luovutuspakko koski Unto Ki-

Hurja urakka, josta selvittiin

Siirtoväen asuttaminen oli sotaa käyväälle maalle valtava urakka. Jo talvisodan alkuvaiheessa ruvettiin kiireellä suunnittelemaan siirtoväen asuttamista. Suomi joutui siirtämään uudelleen 300 000 kansalaistaan, suuren osan kahteen kertaan, sillä valtaosa karjalaisista ehti palata Karjalaan Suomen vallattua sen takaisin.

Huhtikuussa 1940 tehtiin lakiesitys siirtolaisten asuttamisesta, ja Veikko Vennamosta tuli hankkeen toimeenpanon organisaattori ja symboli valtakunnantason. Maatalous-Suomessa maanomistus oli melkein pyhä asia; siihen turtuminen tuntui hurjalta, mutta kaikki ymmärsivät, että kyse oli väistämättömästä velvollisuudesta. Piti ratkais-

ta, miten asiat järjestetään. Paikallisia kiistoja syntyi kaikkialla, mutta sopuun myös päästiin. Pientä karsastusta toki riitti pitkään: tulijoilla oli toisenlaiset tavat ja toisenlaisen murre.

Suomi menetti pinta-alastaan 11 prosenttia. Maata piti ensisijaisesti luovuttaa valtiolta, mutta suunnilleen puolet täytyi ottaa tavallisilta

viljelijöiltä.

Tavoitteena oli saada syntymään mahdollisimman paljon vapaaehtoisia kauppoja, mutta usein jouduttiin pakkoluonnastuksiinkin. Elokuun alkuun 1940 mennessä tuli kaikkiaan lähes 40 000 anomusta. Jatkosodan alkuun mennessä perustettiin noin 8500 uutta tilaa. Uusi sota 1941 muutti taas tilanteen.

Fakta

Näsijärven Lohikalayhdistys ry

■ Perustettu vuonna 2012.

■ Jäseniä 137.

■ Sitoutunut kehittämään Näsijärven virkistyskalastusta sekä sen virkistystoimintaa pitkäjänteisesti.

■ Tavoite parantaa Näsijärven lohikalakantoja istutuksilla, jotka kustannetaan jäsenmaksuin ja varainhankinnalla.

Kilpailussa saatiin kuusi järvilohia ja kaksi taimenta, jotka ylittivät 61 senttiä.

periksi ja pohtivat satamaan suuntaamista.

Mittavan tapahtuman palkintojenjako teettää järjestäjillä vielä esivalmistelua ennen punnitusta.

Lopulta on kuitenkin annettava periksi. Rannassa kuullaan, että muutama pienempi vene on päivän mittaan luovuttanut navakan tuulen takia.

Lohikunkku 2015 -tittelin voiton ottaa lopulta Marko Takasen venekunta. Voiton tuoneella järvilohella oli tarkemmassa mittauksessa pituutta 74 senttimetriä ja painoa komeat 4,685 kilogrammaa.

LOHIKUNKKU 2015, TULOKSET:

1. Järvilohi 74 cm, 4685 g (Marko Takanen, Hannu Vuorinen, Mika Kumpulainen).
2. Järvilohi 68 cm, 3830 g (Ville Niemenmaa, Mikko Salonen).
3. Järvilohi 66 cm, 3255 g (Tommi Joensuu, Janne Hapuoja).
4. Taimen 66 cm, 3155 g (Marko Hartikainen).
5. Taimen 62 cm, 3050 g (Kai Exelius, Kim Exelius).
6. Järvilohi 63 cm, 3040 g (Marko Laakkonen, Marko Myllymäki).
7. Järvilohi 66 cm, 2945 g (Esa Juvankoski, Juha Mätäsniemi).
8. Järvilohi 62 cm, 2850 g (Kalle Lehto, Niina Heritty).

uistelutreffien WhatsApp-ryhmään. Järvilohi vaikuttaa vahvalta voittajaehdokkaalta päivän kilpailussa.

Aikaa on kuitenkin vielä, sillä punnitus on vasta neljän maissa iltapäivällä.

-Eiköhän vedetä kolmeen saakka, apulaispormestari Pekka Salmi ehdottaa, kun järjestäjät ovat jo antamassa

vikurun kaltaisia virkamiesi-säntiä vieläkin tiukemmin kuin maanviljelijöitä, joiden elanto riippui ainoastaan maataloudesta. Vapaaehtois-kaupan myötä isäntä pystyi sääntelemään sen, mistä maata luovutettiin.

Joulukuun puolivälissä 1940 Eemeli Pärnäsen perhe pääsi omaan uuteen kotiin Hurmalle. Talo oli elementteistä tehty "ruotsalaistalo", lajissaan ensimmäinen Aitolahdella. Se pystytettiin kahdessa päivässä, mistä riitti kylällä ihmettelemistä.

Kauan ei oloa uudessa kodissa kestänyt. Karjalaan palattiin huhtikuussa 1942. Uusi lähtö Karjalasta tuli syyskuussa 1944. Toinen tulo Aitolahdelle oli ensimmäistä helpompaa, koska määränpää oli tiedossa. Tultiin junalla, jonka toinen pää oli täynnä karjaa. Leevi ja veljensä Esa ajelivat pysähdyspaikoilla laitureilla polkupyörällä ajankulukseen.

Kun Pärnäset lähtivät takaisin Karjalaan, Unto Kivikuru kysyi Eemeli-isännältä, myisikö tämä Hurman hänelle takaisin. Eemeli vastasi: "Minulla on kaksi poikaa, ja ne tarvitsee kaksi tilaa." Esa kuoli umpisuolen tulehdukseen vuonna 1946 -menivät siis sekä poika että tila Karjalasta.

Leevi Pärnäsen aloitti koulunkäyntinsä Lampun pirtissä, joka toimi tilapäisesti kouluna, kun Hurman koulu oli palanut talvisodan edellä. Opetus oli kokonaan Auli Rantalan vastuulla, koska hänen opettajamiestensä Eino oli rintamalla. Kaikki neljä alaluokkaa ehdettiin yhteen tilaan kuukaudeksi, sitten oli yläkoululaisten vuoro. Lukukauden lopussa koulua

käytiin kahdessa vuorossa. Karjalaan palattaessa Leevi jatkoi koulunkäyntiä Sortavalassa, mutta sitten tuli taas lähtö. "On jäänyt koulusivistys vähän katkelmalliseksi", äskettäin kuollut mies on hymähtänyt.

Karjalaispoikien kotouttaminen hämäläismaisemiin alkoi pian. Pärnäsen pojat poikkesivat joka lauantai koulusta palatessaan Mäkelän

Säännökset rajoittivat omistamista.

Niemisen (nykyinen Esa Pärnäsen nuoremman kotitalo) keittiöön, talon Silja-emäntä kun oli mestari leipomaan. Pojat saivat lämmintä hämäläistä rievää kotona kirnutun voion kanssa. Houkutus oli niin suuri, ettei sitä voinut vastustaa, vaikka pojat tiesivät, että kotona odotti viivytyksestä ärtynyt äiti karjalaisen ruuan kera.

Vaikka karjalaisia ei Hirvniemessä ja Aitoniemessä monta ollut, Palolla heitä oli runsaammin. Palolta löytyi sitten aikanaan Leevi Pärnäsellemä emäntäkin, Sylvi, jonka juuret ovat Kannaksella.

Antreasta kotoisin oleva Tuomolan suku on asettunut osaksi Aitoniemen elämää, Kupin talon isäntäväkenä sekä huvila-asukkaina. Maanviljelijä Onni Tuomolalle ja Liisa-emännälle ehdotettiin muiden antrealaisten tapaan sijoituskunnaksi Loppea, mutta sopivaa tilaa ei löytä-

nyt. Kun Tuomola vuonna 1946 kuoli veljenpojaltaan Eerolta, että tämän vaimo Aila veljineen joutui myymään Kupin talon - Sutisen sisarusilla oli kolme kiinteistöä Aitoniemessä, ja sodanjälkeiset säännökset rajoittivat omistamista - Onni Tuomola kiinnostui asiasta. Hän tuli Kirsti-tyttärensä kanssa katsomaan paikkaa ja ihastui oitis. Talo oli tosin huonokuntoinen, eteisen kattokin sortumaisillaan.

Tuomolat asuivat Kupia ympärivuotisesti 1950-luvun lopulle saakka, jolloin he alkoivat viettää talvia kaupungissa. Navetta rakennettiin 1948, mutta se ehti olla alkuperäiskäytössä vain joitakin vuosia. Seitsemänkymmenluvulla se muutettiin Tuomoloiden tyttären Anna-Liisa Variksen perheen vapaa-ajan asunnoksi. Kupilla viettivät kesäiä Anna-Liisa ja Eero Variksen perhe sekä Annan-Liisan sisaret Sirkka ja Kirsti Tuomola. Kirsti Tuomolan tunsivat käy-

tännössä kaikki Aitolahden maanviljelijät, hän kun toimi pitkään maanviljelysseuran toimistossa Tampereella ja antoi niin kirjanpito- kuin veroneuvontaa.

Vanha kantatila Kupi siirtyi vuonna 2009 seuraavalle sukupolvelle, ja samalla tila jaettiin. Niittylän metsätila tuli Anna-Liisan ja Eeron pojan Olli Variksen omistukseen, kun taas Kupia omistavat tytär Liisa Nygård ja toisen pojan Heikki Variksen perikunta. Liisa Nygård muutti miehineen Kupille 2011 ympärivuotisesti. Rakennuksia on kohennettu taiten museoväen ohjeiden mukaan.

Myös Eero Tuomolan perhekunta pitää edelleen hallussaan lähellä olevaa huvilaansa. Kesäaikana sukua saattaa olla koolla kahvikekkereissä kymmeniä.

Tämä on yhdeksäs osa Aitoniemen ja Hirvniemen historiaa käsittelevästä sarjasta.

- uudet ja käytetyt renkaat sekä vanteet - suolatäytöt
- rengastyöt ja -korjaukset - kaikki alan työt
- pultit, mutterit, soviterenkaat - rengashotelli/kausisäilytys

FIRSTSTOP LÄHELLÄ AUTOAKSI. LÄHEMPÄÄ SINULLE. MEILTÄ KAIKKI RENGASALAN PALVELUT

ORIVEDEN KUMIKORJAAMO KY
Lehdistötie 2, 35300 Orivesi
puh 03 334 6655
www.orivedenkumikorjaamo.com

Vietämme 6 v. syntymäpäivää to 5.11. Tarjolla kakkukahvit.

Synttäritarjouksena VIHERKASVIT ja RUUKKUKUKAT -50%

Koillis-Kukka

Palvelemme torstaina klo 10-19. Tervetuloa!

Mäentakusenkatu 1, 33580 Tampere
p. 03 4518 0047, fax 03 4518 0049
s-posti: koilliskukka@gmail.com

facebook

Palvelemme: Ma-To 10-17 • Pe 9-17 • La 9-16 • Su 12-18

MINI Teema 12.11. Teisko-Aitolahti

• Yrittäminen

Mainostaja, kysy tarjous yrittäjänumerosta, nyt huippukovat TARJOUKSHINNAT!

Puh. 03 476 1412
Sähköposti: ta.ilmoitukset@ruovesi-lehti.fi

RENKAAT JA VANTEET asennettuna! takuulla

- vaihtopalvelu, säilytys - tuulilasipalvelu
- nelipyöräsuunnaukset - akut
- ilmastointihuollot - varaosat
- pakokaasupäästöt - vikadiagnostiikat ja
- määräaikaishuollot autosähkötyöt

www.ysitienauto.fi

Huom! Uusi osoite
Teollisuustie 23 (Masku)
ORIVESI
Puh. 03 730 3990

HANKKOOK
NOKIAN TYRES
VIANOR

Koska talvi on pian taas täällä, päätimme pitää

TALVIRENGASKAUDEN AVAJAISET

RENGASHOTELLI-PALVELU TEEMME MÄÄRÄAIKAISHUOLLOT

Autohuolto Fido
P. 0400 332 733 huolto@fido.fi
Vestonkatu 13, Itä-Tampere.

VIANOR